

Natalia STANCU

GALAȚI

*„Grea misiie” – un festival,
și încă unul de comedie!*

Nu știu alții ce simt, dar a face un festival de teatru, și încă unul de comedie, a devenit pentru mine un pariu din ce în ce mai greu de câștigat. Dacă nu chiar... imposibil. Și nu este vorba de faptul că 2005 a fost anul atâtor catastrofe planetare și bebele naționale. Cert, în acord cu vremea și „vremurile” nici teatrul nu s-a simțit prea bine. Și cu deosebire comedia nu mai este ceea ce a fost cândva; a devenit, vai, – din veselă, tonică și luminoasă – mai ales sarcastic-lucidă, sceptică și întunecată.

De fapt, ca director artistic al manifestării de la Galați n-aș avea de ce să mă plâng. Căci, în fond, din toate răspunderile ce incumbă organizatorilor unui festival, cel mai simplu e să faci selecția. E nevoie, desigur, de o bună informație, de fler ca să nu bați țara degeaba și de o dinamică navetă „ușoară”, eventual repetată, între București și Iași, Arad, Constanța și Reșița, Cluj-Napoca și Craiova. E nevoie (și, la limită – voie!) să vizionezi casete cu înregistrările unor spectacole la care nu ai ajuns – riscând să te arzi, greșind grav diagnosticul. Se întâmplă, e drept, ca toată această muncă să fie în zadar. Și după ce (la capătul a zeci de dialoguri, consultări) te-ai fixat la ceva, să afli că „nu se mai poate”. Așa cum a trebuit să renunț la un simpatic și inventiv spectacol al lui Alexandru Dabija, de la Oradea, deoarece, din echipa actorilor, vreo patru interpreți principali se pierduseră „pe drum”, între Italia și Sibiu.

Mai presus de lupta cu drumurile este însă lupta cu falsa recoltă și cantitatea ei, pe cât de impresionantă pe atât de derutantă. Căci, pe de o parte constăți (cu îngrijorare!) că tot alegând nu prea ai ce culege. Iar pe de altă parte – numai văzând „tot” poți arhitectura un afiș echilibrat (în care să ai și comedii sentimentale și unele sarcastice și unele grotești și comedii negre etc.). Sau, măcar, să poți umple golurile – când (așa cum, vai, se întâmplă!) nu puține titluri cad, dintr-un motiv sau altul – mai ceva ca frunzele toamnei.

Dificultățile apar mai ales atunci când, prin selecția pe care o faci, vizezi publicul (cât mai) larg și (cât mai) cultivat pentru teatru. Așa cum a fost și vreau să cred că a rămas cel gălățean – care umple până la refuz sala Teatrului „Fani Tardini”, și care aplaudă deopotrivă inteligent și generos. Un public, trebuie s-o spun, diferit de cel al tinerilor dependenți de mișcarea underground. Un public nu neapărat de modă veche, dar așteptând de la teatru (slavă Domnului!) și altceva decât realismul feliei de viață în registru comportamentist; și altceva decât autenticitatea înjurăturilor printre interjecții; și altceva decât plonjări în universul marginalizațiilor deveniți cazuri patologice; și altceva decât un joc al formelor, al sunetelor, al imaginilor – chiar frumoase sau neliniștitoare în sine.

Și cum să-ți aperi obrazul în fața unor atari spectatori, când comedia este, azi, genul cel mai invadat și parazitat de falsuri și veleități, iar spectacolele de gen cu adevărat bune (în registru clasic, modern sau postmodernist) sunt din ce în ce mai rare.

Coca BLOOS și Florin CĂLINESCU în *O zi din viața lui Nicolae Ceaușescu*.

Există, fără îndoială, pentru finalizarea unui eveniment ca acela în discuție, atât de important pentru viața spirituală a unui oraș – câteva formule ideale. Ele însă se cer adaptate la ofertele concrete ale vieții teatrale. Un festival este, vrei nu vrei, „emanația acesteia“. Este, vrei nu vrei, reflexul opțiunilor, deschiderilor, experimentelor făcute de creatori.

Pe acest temei, în cristalizarea formulei ediției a XVII-a a Festivalului, s-au impus, ca imperios necesare, schimbări de optică. Este vorba, desigur, chiar de mizele comediei. Este vorba, de asemenea, de: schimbări de „gardă“ – fie că este vorba de autorii dramatici, fie de regizori, scenografi și actori; fie că e vorba de prezența dominantă a piesei românești; fie că e vorba de creația tinerilor care preferă sălile mici și cluburile; fie că e vorba de schimbarea locurilor de joc și de tipurile de impact cu publicul.

Cele mai grele probleme rămân însă cele legate de „locații“ (ca să folosesc un cuvânt suprazitat) și de logistică. Mulți dintre regizorii activi și de marcă ai momentului dezertează din sălile tradiționale și de pe scenele „à l'italienne“. (Exact tipul de sală în care, eu, la Galați aspir să fiu un ideal amfitrion!) Creatorii amintiți preferă să joace pe înseși scenele teatrelor existente, dar cu publicul așezat în jur, pe gradene anume aduse. Dar și pentru asta este nevoie de scene cu dimensiuni ample, ideale fiind cele ale noilor Naționale. Și iată cum, la Galați, după zadarnice explorări ale structurii de rezistență ale unor săli de sport – nu am putut juca anul ăsta faimoasa *Noapte de la spartul târgului*, spectacolul lui Silviu Purcărete de la Craiova, care ar fi fost, fără îndoială, perla Coroanei.

Apar, cu o frecvență mai mare decât altădată, și altfel de probleme: ba indisponibilitatea unui actor care repetă frenetic la o viitoare premieră (mai ales că nu puțini interpreți colaborează cu mai multe teatre), ba indisponibilitatea unui actor care trebuie să fie la filmări, ba apariția unei probleme medicale care blochează turneul. Și astfel, din atari motive, *Chirița of Bârzoieni* a Teatrului de Comedie nu a mai ajuns la Galați.

În sfârșit, dar nu de cea mai mică importanță – când totul pare OK –, se ivesc exigențe financiare ce consonează cu tranziția și cu lecția mai nouă deprinsă de la impresari. Te confrunți cu cereri bănești, în fond, legitime, dar incompatibile, nu atât cu fondurile de care dispune un festival susținut cu generozitate de autoritățile locale, cât cu rigorile legislative nemiloase. Și atunci începi să te gândești cu disperare la sponsorii pe care nu prea îi ai...

50 de ani de teatru la Galați

Comedia – ca „brand“ de țară (tristă și plină de umor)
într-un festival de tradiție

Festivalul Național de Comedie de la Galați (17–26 octombrie), ajuns la ediția a XVII-a, a reunit, în orașul de pe malul Dunării, la invitația Teatrului „Fani Tardini“: Naționalele din Craiova și Târgu Mureș, Teatrul de Comedie, Teatrul Mic, Teatrul Odeon și Teatrul Nottara – din București, precum și Teatrul „Ion Slavici“ din Arad și Teatrul „Mihai Eminescu“ din Botoșani. Lor li se alătură Teatrul Luni de la Green Hours și Teatrul „Casandra“.